

(א) ס"א ויעשה זכיו ולא יתמה תרי יעשה זכיו, (ב) ונכרת יט. וס"ג, (ג) נחמות ת: ז"ק (ד) וסנהדרין: כ: ז"ק ס. ז"ב ק: יבמות ע"ג, (ה) [במדבר ו], (ו) [ז"ל רבא],

תורה אור השלם

1. ושא"י פ"ג א"ק וקט"ו ק"י שלום: במדבר ו כו
2. וק"ר פ"ג ושמר: במדבר ו כד

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה לטובה מצטרף לרעה לא מצטרף אם שמה כו':

מוסף רש"י

עשרה כוסות. להנרות לו בשמיה כדמיכי (משלי לא) תנו שכן לאובד ויין למני נפש (בבבבות ח). שהמלך פורץ גדר. גדרות של אמרים, לעשות לו דרך. קלר מצוית לפדסו או לכרמו (בבבבות טו) וכע"ז סנהדרין (כ) א: פוקר גרז שדה אמרים לעשות לו דרך ולאליטלסן שלו, דלמריקן זכ"ב (ט: כ) דרך המלך אין לה שיעור (ב"ק ט) ולא יטה וימן ושמאל, ונפסרי כפרסת המלך נפקא לן מקרא, ונראה צעירי דמחבב לבלתי רוס לבצו מחלו קדריש גדלה משל אחיו, כדדרישין מני והכתי הודול מחלו (שב"ב ב"ב צ:).

מוסף תוספות

א. שהיה יושב שם בקבע אין זו פגיעה. מוס' ז"ב זל.

ערבי פסחים פרק עשירי פסחים

קו.

**עין משפט
נר מצוה**

- א [מ"י פ"ג מה"ל אכל הל' ת]:
ב [מ"י פ"ה מה"ל מלכיס הל' ג]:

רבינו חננאל

השתה [שתין] כוסות דמו בראשו, ואם ראה פני השוקף או ישיטן או יצא לבית הכסא אינו חושש. עשה (ווגות) כוסות אין בהן משום זוגות מדתקנינהו רבנן בבית האבל. וישמך שהוא סוף ג' תבות, ויחנך שהוא סוף חמשה, שלום שהיא תיבה שביעית, הני כלהו לא מצטרפי לרעה. כלומר כוס הג' אינו מצטרף עם הד', ולא ה' עם הו' ולא הו' עם הו'. רבה בר לואי דאיתוק משום דאתביה לרבה בפירקא. אמר יוסף שידא, אתרי קטלינן בין בשוגג בין במזיד, ארבעה במזיד מוקינן.

(א) נראה דהיא לבינו רבא אחת בגמלא דלס יין או יוצא לית הכסא אינו חושש משום זוגות ו"ע.

מלוה באנפי נפשה היא. ואין מצטרפין זה לזה: **אמאי נמלך הוא.** ואין מצטרפין לזוגות: **הכי קאמר לא יאכל חרי ויעשה לרכיו אפילו פעם אחת.** או אם שמה לא ישמש: **דילמא חליש.** מחמת תשמיש אידי דזוגות קאי מיתרע: **שלא ראה פני השוק.** זין כוס לכוס: **ולא אמרן.** דמרעי ליה זוגות אלא ללאת לדרך אחר הזוגות אבל לעמוד צביתו לית לן צה: **מני כשורי.** כששמה כוס זה מסתכל בקורה זו וכשהוא שומה שני מסתכל בשאללה ולפי חשבון הקורות מודהר צוגות: **כי הוה שפי חד כסא מנקטא חרי כסי.** דהוה להו תלמא: **אדם השוגג שאני.**

מצוה באפי נפשה הוא לא יעשה צרכיו תרי אמאי נמלך הוא אמר אבבי הכי קאמר לא יאכל חרי וישתה תרי ולא יעשה צרכיו אפילו פעם אחת דילמא חליש ומותרע ת"ר שותה כפלים דמו בראשו אמר רב יהודה אימתי בזמן שלא ראה פני השוק אבל ראה פני השוק הרשות בידו אמר רב אשי חזינא ליה לרב חנניא בר ביבי דאכל כסא הוה נפיק וחזי אפי שוקא ולא אמרן אלא לצאת לדרך אבל בביתו לא אמר ר' זירא ולישן כלצאת לדרך דמי אמר רב פפא ולצאת לבית הכסא כלצאת לדרך דמי ובביתו לא והא רבא מני כשורי ואבבי כי שתי חד כסא מנקיט ליה אימיה תרי כסי בתרי ידיה ורב נחמן בר יצחק כי הוה שתי תרי כסי מנקיט ליה שמעיה חד כסא חד כסא מנקיט ליה תרי כסי בתרי ידיה (א) **אדם השוגג שאני אמר עולא עשרה כוסות אין בהם משום זוגות עולא לטעמיה דאמר עולא ואמרי לה במתניתא תנא** (א) **עשרה כוסות תיקנו חכמים בבית האבל ואי ס"ד עשרה כוסות יש בהן משום זוגות היכי קיימי רבנן ותקנו מילתא דאתי לידי סכנה אבל תמניא יש בהן משום זוגות רב חסדא ורבה בר רב הונא דאמרי תרווייהו** ושלום לטובה מצטרף לרעה לא מצטרף אלא מילתא יש בהן משום זוגות רבה ורב יוסף דאמרי תרווייהו ויחונך לטובה מצטרף לרעה לא מצטרף אבל ארבעה יש בהן משום זוגות אבבי ורבה דאמרי תרווייהו וישמך לטובה מצטרף לרעה לא מצטרף ואודא רבא לטעמיה דרבא אפקינהו לרבנן בארבעה כוסות אע"ג דאיתוק רבא בר ליואי לא חש לה למילתא דאמר ההוא משום דאותבן בפירקא הוה אמר רב יוסף אמר לי יוסף שידא אשמדאי מלכא דשידי ממונה הוא אכולהו זוגי ומלכא לא איקרי מזיק איכא דאמרי לה להאי גיסא אדרבה מלכא [רתחנא הוא] מאי דבעי עביד (א) **שהמלך פורץ גדר לעשות לו דרך ואין מוחין בידו אמר רב פפא אמר לי יוסף שידא בתרי קטלינן בארבעה לא קטלינן בארבעה מזקינן בתרי בין בשוגג בין במזיד בארבעה זקפא אין בשוגג לא ואי אישתלי ואיקרי ונפק מאי תקנתיה לינקוט זקפא דידיה דימיניה בידא דשמאליה וזקפא דשמאליה בידא דימיניה ונימא הכי אתון ואנא הא תלתא ואי שמיע ליה דאמר אתון ואנא הא ארבעה נימא ליה אתון ונאנא הא חמשה ואי שמיע ליה דאמר אתון ואנא הא שבעה וחד ופקע שידא אמר אממיר אמרה לי רישתינהו דנשים כשפניות האי מאן דפגע בהו בנשים כשפניות נימא הכי חרי חמימי בדיקולא בזיאי לפומיכו נשי דחרשייא קרח קרחייכי פרח פרחייכי איבדור**

מלוה באנפי נפשה היא. ואין מצטרפין זה לזה: **נמלך הוא.** דתשמיש ראשון גמר צילתו וצטל תאותו: **הכי קאמר לא יאכל חרי ויעשה לרכיו אפי' פעם אחת.** כלומר אדם שאכל זוגות יזהר בעצמו שלא ישמש מנטו אחרי כן עד זמן מרובה דילמא חליש מחמת תשמיש ואידי דזוגות קאי מיתרע מוליה: **כפלים.** כמו זוגות: **דמו בראשו.** עון מיתתו על ראשו מוטל שהוא ממת עלמו: **זמן שלא ראה פני השוק.** זין כוס לכוס: **ולא אמרן.** דמרעי ליה זוגות אלא ללאת לדרך אבל לעמוד צביתו לית לן צה: **מני כשורי.** כששמה כוס זה מסתכל בקורה זו וכששמה שני מסתכל בשאללה ולפי חשבון הקורות יזהר צוגות וכל פעם ופעם עושה כן אע"פ שאינו יואל לדרך: **אבבי כי הוה שפי חד כסא מנקטא ליה אימיה חרי כסי.** דהוה להו תלמא: **אדם השוגג שאני.** עיברתו אמו מת אביו ילדתו אמו מתה אמו והא דלמר אבבי אמרה לי אם היא מרבינמיה הואי צקדושין (ד' ט:): **אדם השוגג שאני.** דמסרי שדים נפשיהו לאזוקי: **עשרה כוסות אין בהן משום זוגות.** וכל שכן טפי: **עשרה כוסות סיקנו צבית האבל.** צפרק קמא דכתובות [ח]: מפרש טעמא: **שלום.** מיצה שביעית היא דכתיב [במדבר ו] ישא ה' וגו' לעזבה מצטרף אם שמה ששה ושמה השביעי מצטרף לבטל הזוגות: **אבל לא לרעה.** שאם ישמה כוס שמיני אחריו אין שמיני מצטרף על השביעי להזיק וסבירא הוא כיון שצרכן בשלום שהוא מיצה שביעית אין שום הזיק בעולם: **רבה ורב יוסף.** כמו שהיו הדורות זו אחר זו היו מקליין זוגות והולכין ופוחתין: **רבא אפקינהו בארבעה.** פעמים הרבה כשהיו נפטרין ממנו היה משקן ופעמים שלא היה משקן אלא ארבעה כוסות ונפטרין. ואף על גב דמרין רבא (לעיל [קט"ו] כוס של צרכה כו' אלמא קבירא ליה דארבע יש בהן משום זוגות אי לא משום כוס של צרכה איכא לתרוזי דנהי דארבע להזיק ליכא למיחש לכפסים מיהא איכא למיחש כדלקמן [ע"ז] והלכך איצטרך רבא לתרוזי לעיל הכי דלית להו לרבנן לתקוני מילתא דלתי צה לדי סכנה ואפילו סכנת כפסים: **דאוסבן צפירקא.** שהקסה לי צענת הדרשה וציישני צרצים שדרכו היה להקשות לו צרצים: **לא איקרי מוזיק.** אין רגיל צכך דגנאי הוא לו ולא חיישין לזוגות דמילתא דלא שפחא היא ומיהו זימנין דניזוק והרולה להחמיר ולעשות נטירותא יתירתא עבד: **כברי כסי קטלינן ליה.** משום זוגות: **איקרי ונפק.** צוגות מהו תקנתיה: **זקפא.** גדול: **אי שמע.** ואפילו קול אדם או קול אשה דלמר ד' נימא איהו חמשה שלא יעמוד צוגות: **עד מאה וחד.** שהיה עד מונה זוגות והוא היה מוסף אחת שלא לעמוד צוגות: **פקע שידא.** מרוב צער: **רישתינהו דנשים כשפניות.** גצירתן של נשים כשפניות השולטת עליהן ומלמדתן אמרה לי דבר זה: **חרי חמימי בדיקולא בזיאי.** כואה חמה כפלים קרויין ונקובין: **לפומיכו נשי דחרשייא.** נשים כשפניות: **קרח קרחייכו.** יהי רצון שימרטו אותן שערות שלכם שאתם מכשפין בהן: **פרח פרחייכו.** הרוח ינשא אותם פירווי לחם שאתם מכשפות צו. ונראה לי דהאי דכתיב בנשים כשפניות ציחוקאל (יג) הגני אל כסתומיכה אשר אתנה מנודדות שם את הנפשות לפורחות אחד מכלי אומנות של כשוף: **איבדור**

נפתח

רשב"ם

איבדור סבלונייכי. יהו מפוזרים תבלין שלכס: פרחיה זיקא למוריקא
חדסא דנקטיסו. ישא הרוח אותו זושס חדש שאתן אוחות זידכן
לכסא צו: אדחנני וחננני לא אסתי לגו. כל זמן שחשו עלי מן השמים
 ואני חסתי על עצמי ואתם חסתי על זיאתי לא באתי זייניכס: והשסא
 דאסתי לגו קרחנני וחננני. הואיל
 ובאתי זייניכס יודע אני שנתקררו
 רחמיני מעלי וגם רחמי נתקררו שלא
 חסתי על עצמי: קפיד ארושמה
 דחזינא. כשמוכרין יין חוקקין פגימות
 הרבה בחזית למספר האופות וקפיד
 עלייהו רב דימי שלא ייחוס זוגות
 וילאו: וד"א. יש פרי אחד שמקפידין
 בזוגותיו: והא דאמרן לעיל עשרה
 סמניא כו' אין בהן משום זוגות. ה"מ
 היכל לליכא כשפיס נשים כשפניות:
 גם ציה. פגע צו: ה"ג פקע הוא
 ולווח דקלא. יבש הדקל מכה כשפיס:
 קערות. אם אכל שמי קערות: חנוס
 אין זה משום זוגות. אם שמה בתי
 חנויות לא אמרינן כשמי כוסות דמי.
 לשון אחר חנות השותה זה זוגות לא
 קפדי מזיקין עלה דלאו קביעותא היא
 וההוא עובדא דלעיל כשפיס שאני:
 איספרגוס. משקין לשמות קודם
 אכילתו צבוקר: זוגי לתומרא. אם
 אינו יודע אם שמה זוגות אם לאו
 ישתה דאם שמה זוגות הואיל ודעתו
 לזרפן מנטרפין לטובה ואם לא שמה
 זוגות נמלך הוא ואין מנטרפות לרעה:
 ואמרי לה זוגי לקולא. שלא ישתה
 דכיון דשתי גלי דעתיה דקפיד אזוגות
 ואי מעיקרא לאו זוגות קאי והשתא
 שמי הוה מנטרפי להו וקפדי להו
 בהדיה: כל המחובר לו. גבי טומאות
 קאי דתנן (כלים פכ"ו מ"ג) מפך חמשה
 על חמשה מחללת ששה על ששה והכי
 קאמר אם יש מחללת חמשה ואינו
 מקבל טומאה וטפח מפך מחובר לו
 הואיל וחמור הימנו מנטרף לו ומקבל
 טומאה אבל אם מפך ארבעה וטפח
 מחללת מחובר לו הואיל וקל הוא ממנו
 אין מנטרף לו: ה"ג אמר רב נחמן
 פרי מקמי סכא וחדא אסכא מנטרפי
 חד מקמי סכא וסתי אסכא לא
 מנטרפי. הואיל ושתי אסכא זוגות לא
 מהני ליה זירוף: ודכ"ע. אפילו רב
 משרשיא תרתי אסכא וחד בתר תכא
 לא מנטרפי: משום מעשה דרבה בר
 נחמני. דאזכרינהו לאהדורי תכא
 קמיה צב"מ בהשוכר את הפועלים
 (דף פ"א): כל המזוג. אם שמה יין
 מזוג ואח"כ שמה משקה אחר המזוג
 מנטרף בין לטובה בין לרעה:
 חזן
 ווגי לתומרא. אם אינו יודע אם שמה זוגות אם לאו ישתה ואם שמה זוגות ואינו מנטרף לרעה: ואמרי לה זוגי לקולא. שלא ישתה דכיון דשתי גלי דעתיה דקפיד אזוגות ואי מעיקרא לאו זוגות קאי והשתא שמי מנטרפי להו צהדי הדדי הלכך לא ישתה דאפילו אי צוגות הוה קאי דילמא כיון דלא קפיד לא קפדי בהדיה: כל המחובר לו. גבי טומאות קאי דתנן (כלים פכ"ו מ"ג) מפך חמשה על חמשה מחללת ששה על ששה וה"ק אם יש מחללת חמשה ואינו מקבל טומאה וטפח מפך מחובר לו הואיל וחמור הימנו מנטרף לו ומקבל טומאה אבל אם מפך ארבעה וטפח מחללת מחובר לו הואיל וקל הוא ממנו אין מנטרף לו. הכא נמי הואיל ושתי תרי שיכרא והדר שתי חד חמרא מנטרף להם הואיל וחשוב יותר: ה"ג אמר רב נחמן פרי מקמי סכא וחד אסכא מנטרפיין חד מקמי סכא וסתי אסכא לא מנטרפי. הואיל ושתי אסכא זוגות לא מהני ליה זירוף: ודכ"ע. אפי' לרב משרשיא תרתי אסכא וחד בתר תכא לא הפועלים (דף פ"א) דאי חד דבתר תכא מנטרף לתרי דתכא לישקניהו כוס שלישי בתר תכא: כל המזוג. אם שמה יין מזוג ואח"כ שמה משקה מזוג אחר המזוג מנטרף בין לרעה בין לטובה דכיון דתרווייהו מזוגין ניניהו כמין אחד חשיבי ומנטרפיין: חזן

ואסיקנא כל דקפיד קפדי
 בהדיה. שני ביצים שני
 אגוזים שני קשואים
 ודבר אחר הלכה למשה
 מסיני, וגזרו רבנן על
 ד"א (כולהו זוגי) משום
 ד"א שלא נתפרש. הוא
 דגרשה לדביתהו ואולא
 ואנסבא להנוואה שהוה
 רגיל בעלה קדמאה למשתי
 גביה ואשקיה זוגות
 כו'. קערות וכוסות אין
 בהן משום זוגות, זה
 הכלל של שגמרו בידי
 שמים חיישינן. כגון פירות
 וביצים, גמרו בידי אדם
 לא חיישינן. אמר רב יוסף
 תרי דשכרא וחד דחמרא
 (לא) מצטרף (תרי דחמרי
 וחד דשכרא לא מצטרף)
 וסימנן כדתנן כל המחובר
 לו (מן החמור ממנו) הרי
 הוא כמוהו, היין טמא, קל
 ממנו כמו השכר טהור.
 כולי עלמא תרי אתכא
 וחד בתר תכא לא מצטרף,
 משום מעשה דרבה בר
 נחמני ופרי' בפרק השוכר.

(א) [גדה ס"א.], (ב) [ג']
 אולה], (ג) [גירסת הירוש
 זוהא ועי' לעיל נו. בגמ'
 ובפירש"י שם ד"ה לאו
 וכו' וע"ע לקמן ק"ה. וזו
 כע"ז ובפירש"י והרשב"ם
 (ס), (ד) [כלים פכ"ו מ"ג,
 ב' איתא העור ה' על
 ה' והמפך ו' על ו' וכמו
 שהביאו רש"י סוכה טו.
 ד"ה אע"פ ו'ע, (ז) [כ"ג]
 שפי ל"א זה ממש כפי
 הראשון], (ח) [מדרש ג"ג].
 (ט) [כלים פכ"ו מ"ב ושם
 איתא: העור חמשה על
 חמשה המפך ששה על
 ששה, ולימא שם המחללת,
 (ט) דף פ"א].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אלתני
 ואחנייבני לא אתיתי לנו:

